

Regeringens proposition

2012/13:32

Certifiering av vissa installatörer

Prop.
2012/13:32

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 1 november 2012

Fredrik Reinfeldt

Lena Ek
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I syfte att genomföra artikel 14.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG föreslås att det införs ett system för certifiering av installatörer av vissa värmesystem som drivs med förnybara energislag.

De värmesystem som ska omfattas av certifieringssystemet är små pannor och ugnar som drivs med biomassa, solcells- och solvärme-system, system för ytnära jordvärme samt värmepumpar.

Certifieringen föreslås vara frivillig för berörda installatörer och får bara utföras av certifieringsorgan som är ackrediterade för uppgiften.

Vidare föreslås att Boverket ska ta fram föreskrifter om de krav som måste vara uppfyllda dels för att bli ackrediterad som certifieringsorgan, dels för att bli certifierad som installatör. Kraven ska baseras på kriterierna i bilaga IV till direktiv 2009/28/EG.

Bestämmelserna om certifieringssystemet föreslås tas in i en särskild lag som träder i kraft den 31 december 2012.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om certifiering av vissa installatörer	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Bakgrund.....	5
5	Frivillig certifiering av vissa installatörer	7
6	Information om certifiering och certifierade installatörer	12
7	Konsekvensanalys.....	13
7.1	Konsekvenser för myndigheter	13
7.2	Ekonomiska konsekvenser	14
8	Författningskommentar	16
8.1	Förslaget till lag om certifiering av vissa installatörer	16
Bilaga 1	Artikel 14 och bilaga IV till Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009	19
Bilaga 2	Rapporten Certifiering av installatörer	22
Bilaga 3	Det remitterade lagförslaget.....	24
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna.....	26
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag.....	27
Bilaga 6	Lagrådets yttrande	28
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 1 november 2012.		29
Rättsdatablad.....		30

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2012/13:32

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om certifiering av vissa installatörer.

2 Förslag till lag om certifiering av vissa installatörer

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 § Frivillig certifiering får ske i fråga om installatörer av

1. små pannor och ugnar som drivs med biomassa,
2. solcells- och solvärmesystem,
3. system för ytnära jordvärme, eller
4. värmepumpar.

2 § Certifiering ska göras av någon som är ackrediterad för uppgiften i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 samt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll. Certifiering får också göras av den som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka typer av de anläggningar som anges i 1 §, som ska omfattas av certifieringssystemet,
2. de krav som ska vara uppfyllda för att bli ackrediterad enligt 2 §, och
3. de krav som ska vara uppfyllda för att bli certifierad enligt 1 §.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2012.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (EUT L 140, 5.6.2009, s. 16, Celex 32009L0028).

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG antogs den 23 april 2009.

I artikel 14.3 föreskrivs att medlemsstaterna ska säkerställa att ett certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem senast den 31 december 2012 görs eller finns tillgängligt för installatörer av vissa värmesystem som drivs med förnybara energislag.

Artikel 14 och bilaga IV till direktivet bifogas som *bilaga 1*.

På uppdrag av regeringen utarbetade Statens energimyndighet tillsammans med Boverket och Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) rapporten Certifiera installatörer, som inkom till regeringen 21 december 2011.

En sammanfattning av rapporten finns i *bilaga 2*. Ett lagförslag som utarbetades i Regeringskansliet i anslutning till rapporten finns i *bilaga 3*.

Rapporten och lagförslaget har remitterats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*.

En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Regeringskansliet (Näringsdepartementet) (Dnr 2011/7433/E).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 18 oktober 2012 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådet lämnade förslaget utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. Vissa redaktionella ändringar har gjorts i lagtexten.

4 Bakgrund

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (förnybartdirektivet) antogs den 23 april 2009.

Direktivet syftar till att upprätta en gemensam ram för främjande av energi från förnybara energikällor. Detta mål ska uppnås genom flera olika åtgärder.

Den främsta åtgärden är att se till att minst 20 procent av Europeiska unionens slutliga energianvändning ska komma från förnybara energikällor år 2020. Detta ska åstadkommas genom att varje medlemsstat åtar sig att uppnå att en viss andel av medlemsstatens totala energianvändning kommer från förnybar energi år 2020 enligt en s.k. bördefördelning. I denna fördelning, som bestämdes innan direktivet antogs, anges för varje medlemsstat hur stor denna andel ska vara. För Sveriges del bestämdes andelen till 49 procent.

De olika andelstalen för medlemsstaterna kommer, om de uppfylls, att leda till att EU uppnår den gemensamma andelen om 20 procent.

I direktivet anges ett antal åtgärder som medlemsstaterna ska vidta för att uppnå detta mål.

Sedan direktivet antagits kunde man konstatera att Sverige redan hade genomfört huvuddelen av dessa åtgärder. De åtgärder som återstod beslutades av riksdagen den 26 maj 2010 efter förslag av regeringen i propositionen Genomförande av direktiv om förnybar energi (prop. 2009/10:128, bet. 2009/10:NU18, rskr. 2009/10:280).

En annan fråga som regleras i direktivet är s.k. hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen (biobränslen). Den satsning som EU nu gör när det gäller användning av energi från förnybara energikällor kommer att leda till en global ökning av efterfrågan på bl.a. biobränslen. Eftersom dessa huvudsakligen produceras av råvaror från jord- och skogsbruk kan denna ökade efterfrågan leda till rovdrift och andra problem inom jord- och skogsbrukssektorn.

För att förhindra en sådan utveckling kräver direktivet att biobränslen måste uppfylla vissa kriterier som, kort uttryckt, går ut på att de ska härröra från råvaror som inte har medfört sådana problem som närmare beskrivs i direktivet. Det blir visserligen inte förbjudet att använda biobränslen som inte uppfyller hållbarhetskriterierna, men sådana biobränslen får inte räknas in i en medlemsstats kvot av energi från förnybara energikällor och användning av sådana biobränslen får inte komma i fråga för finansiellt stöd, exempelvis genom befrielse från eller nedsättning av skatt.

Den delen av direktivet genomfördes genom att riksdagen den 26 maj 2010 godkände regeringens förslag till lag om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen som regeringen la fram i propositionen Hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen (prop. 2009/10:164, bet. 2009/10:MJU26, rskr. 2009/10:299). Den nya lagen trädde slutligen i kraft den 1 januari 2011.

Artikel 14 i direktivet har rubriken Information och utbildning. I artikeln åläggs medlemsstaterna bland annat att säkerställa att viss information finns tillgänglig för aktörer inom det område som regleras i direktivet.

Dessutom åläggs medlemsstaterna att säkerställa att ett certifierings-system eller motsvarande finns tillgängligt för installatörer av vissa anläggningar senast den 31 december 2012.

Regeringens förslag: Ett system för certifiering av vissa installatörer införs.

Certifieringen ska vara frivillig och avse installatörer av små pannor och ugnar som drivs med biomassa, solcells- och solvärmesystem, system för ytnära jordvärme eller värmepumpar.

Bestämmelserna om certifieringen tas in i en ny lag.

Certifieringen får utföras av den som är ackrediterad för uppgiften.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om vilka anläggningar som ska omfattas av certifieringen, de krav som ska vara uppfyllda för att bli ackrediterad och de krav som ska vara uppfyllda för att bli certifierad.

Rapportens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I det remitterade lagförslaget föreslogs att bestämmelserna tas in i plan- och bygglagen (2010:900).

Remissinstanserna: *Riksrevisionen, Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt, Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt, Domstolsverket, Regelrådet, Statens fastighetsverk, Fortifikationsverket, Energimarknadsinspektionen, Konkurrensverket, Lunds universitet, Sveriges Kommuner och Landsting, Svensk Fjärrvärme, Hyresgästföreningen Riksförbundet, Villaägarnas Riksförbund och Fastighetsägarna Sverige* har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan kommentarer.

Statens fastighetsverk och *Sveriges byggindustrier* anmärker att någon utredning om hur certifieringssystemen ska harmonisera mellan de olika medlemsstaterna inte har genomförts. Detta trots att medlemsstaterna är skyldiga att erkänna certifieringar som har gjorts i andra medlemsstater.

Boverket anser att certifieringssystemet inte bör styras av lagar och föreskrifter.

Elsäkerhetsverket avstyrker att förslagen i rapporten genomförs i de delar som de omfattar elinstallationsarbete.

Säker Vatten AB och *VVS-företagen* anser att certifieringen bör avse en juridisk person.

Skälen för regeringens förslag: Som beskrivits i avsnitt 4 är huvudsyftet med direktiv 2009/28/EG att öka användningen av energi från förnybara energikällor. Den bestämmelse som finns i artikel 14.3 i direktivet om ett certifieringssystem för installatörer av värmesystem som drivs med förnybara energislag utgör en del av de åtgärder som krävs i direktivet för att öka denna användning.

De anläggningar som ska omfattas av certifieringssystemet är små pannor och ugnar som drivs med biomassa, solcells- och solvärmesystem, system för ytnära jordvärme och värmepumpar. Gemensamt för dessa typer av anläggningar är alltså att de drivs med förnybara energislag.

I bilaga IV till direktivet anges de kriterier på vilka ett certifieringssystem ska grundas.

Gemensamt för de fyra typerna av anläggningar är att installatörerna ska certifieras genom ett ackrediterat utbildningsprogram eller av en ackrediterad utbildningsleverantör. I propositionen föreslås att det ska

ske genom en ackrediterad utbildningsleverantör. Utbildningsleverantören är det organ som också ska certifiera installatören. I propositionen används benämningen certifieringsorgan, som alltså ska ackrediteras och som motsvarar begreppet utbildningsleverantör i bilaga IV till direktivet.

I detta fall skiljer sig regleringen därmed något från vad som är det vanliga när det gäller certifieringsorgan. Certifieringsorganet ska alltså, utöver själva certifieringen, också svara för utbildning av installatören.

Utbildningen av installatörer som ska certifieras ska innehålla både teoretiska och praktiska moment.

I punkten 6 i bilaga IV till direktivet anges närmare vad utbildningen ska innehålla. I avsnitt a anges för de olika typerna av anläggningar de praktiska kunskaper som installatören ska inhämta och i avsnitten b–d de teoretiska kunskaper som installatören ska inhämta för respektive typ av anläggning. De krav på teoretiska kunskaper som ställs upp i avsnitten b–d visar att certifieringen syftar till att ge en installatör betydligt bredare kunskaper än som gäller själva installationen av anläggningen. Syftet med certifieringen är nämligen att installatören ska kunna informera och råda en kund om en rad omständigheter som är förknippade med anläggningen. Som exempel kan nämnas marknadsläget, ekologiska aspekter, brandskydd, stöd och subventioner, kostnads- och lönsamhetskalkyler, underhåll, europeiska standarder, nationell lagstiftning och gemenskapslagstiftning.

Utbildningen inför certifieringen går alltså långt utöver förmågan att installera själva anläggningen.

Av texten i den aktuella artikeln framgår att det enda som krävs är att det finns ett certifieringssystem som är tillgängligt för berörda installatörer. Bestämmelsen gör alltså inte certifiering obligatorisk för nämnda installatörer. Det ska bara finnas möjligheter för de installatörer som så önskar att bli certifierade.

För att kunna bli certifierad måste installatören uppfylla vissa krav. Det finns olika möjligheter när man beslutar om vilken instans som ska ta fram föreskrifter om dessa krav. En möjlighet är att låta den berörda branschorganisationen göra detta. När den frågan bedöms måste man dock uppmärksamma följande.

I artikel 14.3 i direktivet anges att certifieringssystemet ska baseras på kriterierna i bilaga IV till direktivet. I bilagan anges, som nyss nämnts, ett stort antal kriterier som måste vara uppfyllda. Om föreskrifterna om de krav som installatören måste uppfylla för att bli certifierad inte uppfyller de krav som anges i bilaga IV är direktivet inte rätt genomfört. Om en branschorganisation har utfärdat föreskrifterna saknar staten möjlighet att framtvinga rättelse av dessa föreskrifter. Konsekvenserna av en sådan situation kan bli allvarliga genom att Sverige kan ådömas ett högt skadestånd för att inte ha genomfört direktivet på ett korrekt sätt.

Därför bör dessa föreskrifter utfärdas av staten. Regeringen avser att med stöd av ett bemyndigande i den föreslagna lagen bemyndiga Boverket att meddela sådana föreskrifter. Dessa föreskrifter ska alltså baseras på kriterierna i punkten 6 i bilaga IV till direktivet.

I frågan om vilket eller vilka organ som ska utföra själva certifieringen anser regeringen att det bör stå öppet för alla intresserade organ att bli ett certifieringsorgan.

Som har nämnts ovan är certifieringen visserligen frivillig men direktivet ställer upp omfattande och ingående krav som måste vara uppfyllda för att någon ska kunna bli certifierad.

Det är därför viktigt att ett certifieringsorgan har den kompetens som krävs för att kunna bedöma om dessa krav är uppfyllda eller ej av den som vill bli certifierad. Det råder viss tveksamhet om direktivet kräver att certifieringsorganet ska vara ackrediterat eller om det räcker med någon form av auktorisation eller annat godkännande. Detta beror på att olika begrepp används i olika språkversioner.

Även om det i direktivet inte ställs upp krav på ackreditering är det ingenting som hindrar att en medlemsstat inför krav på ackreditering. I den rapport, som utgör beredningsunderlag för propositionen och som har utarbetats av Statens energimyndighet i samråd med Swedac och Boverket föreslås ett krav på ackreditering. Regeringen delar denna uppfattning och föreslår därför att ett certifieringsorgan ska vara ackrediterat enligt förordning (EG) nr 765/2008.

Ackreditering sker i Sverige genom Swedac. Detta innebär dock inte att Swedac tar fram de krav som ett organ måste uppfylla för att bli ackrediterat som certifieringsorgan inom ett visst område. Swedac ställer bara upp grundläggande krav för ackrediterade certifieringsorgan. De mer specificerade kraven inom det aktuella området ställs upp av en sektorsmyndighet.

Regeringen avser därför att, med stöd av ett bemyndigande i den föreslagna lagen, bemyndiga Boverket att meddela föreskrifter om de krav som ska vara uppfyllda för att ett organ ska bli ackrediterat. Dessa ska baseras på de kriterier som anges i punkterna 3–5 i bilaga IV till direktivet. Föreskrifterna kommer främst att innehålla krav på den utbildning som certifieringsorganet ska erbjuda installatörerna.

Även detta avviker något från vad som är normalt i dessa fall. Detta beror på att certifieringsorganet inte bara ska certifiera installatörren utan också svara för utbildning av installatören. Direktivet innehåller inte bara krav på de färdigheter som installatören ska inhämta för att bli certifierad utan också krav på det utbildningsprogram som certifieringsorganet ska erbjuda installatören. Därför måste ett certifieringsorgan visa att dess utbildningsprogram uppfyller de krav som Boverket kommer att fastställa i sina föreskrifter. I annat fall får inte Swedac ackreditera certifieringsorganet. Detta innebär dock inte att själva utbildningsprogrammet ska ackrediteras utan programmet utgör bara en förutsättning för att certifieringsorganet ska kunna bli ackrediterat.

Denna måhända något udda reglering i detta sammanhang är nödvändig för att direktivet ska anses genomfört på ett korrekt sätt.

I artikel 14.3 anges att medlemsstaterna ska erkänna certifieringar som andra medlemsstater utfärdat i enlighet med kriterierna i direktivet.

Regeringen avser därför att ge i uppdrag åt Boverket att utfärda intyg åt installatörer som genomgått certifiering i en annan medlemsstat.

Boverket anser att certifieringssystemet inte bör styras av lagar och föreskrifter. Som skäl anför verket att det i Sverige finns ytterst få formella kompetenskrav för yrkesutövare.

Med hänsyn till vad regeringen anfört ovan kan inte regeringen dela Boverkets uppfattning. Regeringen vill också framhålla att certifieringen

inte är obligatorisk till skillnad mot de formella kompetenskrav som finns för vissa yrkesutövare.

Statens fastighetsverk och *Sveriges byggindustrier* anmärker att någon utredning om hur certifieringssystemen ska harmonisera mellan de olika medlemsstaterna inte har genomförts. Detta trots att medlemsstaterna är skyldiga att erkänna certifieringar som har gjorts i andra medlemsstater.

Frågan om harmonisering av certifieringssystemen mellan medlemsstaterna kan säkerligen bli aktuell längre fram i tiden. Det är dock, enligt regeringens uppfattning, för tidigt att ta upp den frågan innan certifieringssystemen har trätt i kraft. Frågan tas därför inte upp i detta sammanhang men den kan naturligtvis bli aktuell inom EU.

Elsäkerhetsverket har framfört en rad kritiska synpunkter på rapportens förslag och avstyrkt att förslagen genomförs i de delar som de omfattar elinstallationsarbete.

Verket anser att artikel 14.3 i direktivet redan är genomfört genom de bestämmelser som redan finns avseende elinstallationer och elinstallatörer.

Regeringen gör i den delen följande bedömning.

Installation av de typer av anläggningar som berörs i direktivet är i allmänhet förknippade med elinstallationer.

Som verket framhållit finns det i dag bestämmelser om elinstallationer och elinstallatörer.

Starkströmsförordningen (2009:22) innehåller föreskrifter om elsäkerhet i fråga om elektriska anläggningar. De anläggningar som berörs är främst starkströmsanläggningar, dvs. anläggningar med sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för personer eller egendom. Bestämmelserna riktar sig till innehavaren av en anläggning. Innehavaren åläggs en rad skyldigheter som alla syftar till att undvika olyckor med eller störningar från anläggningen. Bestämmelserna riktar sig alltså inte till den som utför installationsarbete på anläggningen.

Bestämmelserna i elinstallatörsförordningen (1990:806) riktar sig däremot till den som utför elinstallationsarbete på en starkströmsanläggning. Bestämmelserna syftar till att förebygga risk för skador på person och egendom till följd av bristfällig eller felaktig elinstallation.

Elinstallationsarbete får utföras endast av den som av *Elsäkerhetsverket* meddelats behörighet att utföra sådant arbete eller av den som står under överinseende av den som meddelats sådan behörighet.

Syftet med denna reglering är alltså att undvika skador till följd av felaktigt utfört installationsarbete. Kravet på behörighet är obligatoriskt.

Syftet med den certifiering som nu föreslås och som är frivillig är ett helt annat. Certifieringen syftar till att bredda kompetensen hos de installatörer som sysslar med installation av anläggningar som drivs med förnybara energislag på det sätt som beskrivits ovan. Det handlar alltså om en helt annan typ av kompetens än den som berörs i elinstallatörsförordningen.

Därmed kan bestämmelserna i artikel 14.3 i direktivet inte ens delvis anses vara genomförda genom de svenska bestämmelser som verket hänvisat till.

Verket anser vidare att denna, enligt verkets uppfattning, parallella reglering kommer att bidra till en ökad förvirring hos både branschaktörer och konsumenter.

Regeringen vill först påpeka att de nu föreslagna reglerna om certifiering måste införas för att direktivet ska anses genomfört på ett korrekt sätt.

Artikel 14.4–6 i direktivet innehåller bestämmelser om omfattande informationsinsatser som medlemsstaterna ska genomföra och regeringen anser mot den bakgrunden att risken för ökad förvirring bland branschaktörer och konsumenter inte ska överdrivas.

Slutligen befarar verket att medborgare från andra medlemsstater som har fått den aktuella certifieringen kommer att ansöka om att få sina kvalifikationer erkända i Sverige för att få behörighet som elinstallatör här i landet.

Regeringen gör följande bedömning.

Den fråga verket tar upp regleras i Elsäkerhetsverkets föreskrifter om behörighet för elinstallatörer (ELSÄK-FS 2007:2). Huvudregeln finns i 2 kap. 1 §. Enligt den gäller att den som har behörighet att utföra elinstallationsarbete enligt ett examens-, utbildnings- eller annat kompetensbevis som har utfärdats i ett annat EES-land än Sverige efter ansökan hos Elsäkerhetsverket ska meddelas behörighet om sökanden uppfyller vissa angivna villkor.

I bilaga IV till det nu aktuella direktivet finns en omfattande och noggrann beskrivning av de färdigheter som en installatör ska inhämta för att bli certifierad. På några få ställen nämns mycket kortfattat frågor som har med elarbete att göra. Den helt övervägande delen av de färdigheter som nämns handlar uteslutande om andra saker än sådana som rör elinstallationer.

Om en medborgare i ett EES-land gör en ansökan enligt 2 kap. 1 § och endast åberopar en certifiering enligt direktivet torde det vara tämligen uppenbart att de krav som uppställs i 2 kap. 1 § inte är uppfyllda. På samma sätt kan knappast en svensk medborgare som endast har en certifiering enligt direktivet anse sig ha behörighet som elinstallatör.

Säker Vatten AB är ansvarigt för branschreglerna Säker Vatteninstallation och för auktorisation av VVS-företag.

Bolaget anser att certifieringen bör avse en juridisk person. Som skäl åberopar bolaget att det måste finnas ett avtalsförhållande mellan kund och leverantör för att man ska få garantier för att installationen utförs på ett korrekt sätt.

Artikel 14.3 i direktivet är dock inte formulerad på ett sådant sätt att den av bolaget föreslagna lösningen kan genomföras. Direktivtexten ger nämligen varje installatör, oavsett om han är egen företagare eller anställd, rätt att bli certifierad. Huvudsyftet med bestämmelsen är att förmå fler installatörer att bredda sin kompetens när det gäller de fyra typer av värmeanläggningar som nämns i direktivtexten. Ytterligare ett syfte får anses vara att ge möjlighet för en installatör att, genom certifieringen, marknadsföra sig själv både gentemot kunder och potentiella arbetsgivare.

Den av bolaget föreslagna lösningen kan därför inte genomföras.

6 Information om certifiering och certifierade installatörer

Regeringens bedömning: Statens energimyndighet bör ges i uppdrag att i samråd med berörda myndigheter genomföra de informationsinsatser och övriga åtgärder som krävs för att artikel 14 i direktivet ska anses vara genomfört.

Rapportens förslag: I rapporten föreslås att information och kommunikation kring systemet hanteras via ett certifieringsutskott där berörda myndigheter och branschorgan ingår.

Remissinstanserna: *Boverket* anser att artikel 14.4 i direktivet om tillgång till information om certifieringssystemet kan uppfyllas utan myndighetsinblandning och ifrågasätter därmed bildandet av ett certifieringsutskott. *Elsäkerhetsverket* konstaterar att Statens energimyndighet inte kan ansvara för information och kommunikation i de delar som avser elinstallation. *Konsumentverket* saknar en analys om huruvida det som föreslås i rapporten ger önskvärda effekter enligt direktivets intentioner och föreslår därför att en uppföljning av reformen görs efter en tid efter att den har introducerats. Vidare föreslår *Konsumentverket* att förslag tas fram redan före genomförandet på hur marknaden ska understödjas med kompletterande åtgärder i händelse av att uppföljningen visar på dålig följsamhet bland konsumenterna och installatörerna. *Kyl- och värmepumpföretagen* och *INCERT* anser att det krävs en massiv information och marknadsföring av certifieringen för att fastighetsägaren ska efterfråga certifieringen. Även *Svensk Försäkring* konstaterar att Statens energimyndighet får ett stort ansvar för att informera den enskilde fastighetsägaren om fördelarna med att anlita certifierade installatörer.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt artikel 14 i direktivet ska medlemsstaterna genomföra åtgärder för att informera medborgarna om fördelarna med att utveckla och använda energi från förnybara energikällor samt de praktiska detaljerna kring detta. Vidare ska medlemsstaterna säkerställa att alla relevanta aktörer, särskilt planerare och arkitekter, ges vägledning så att de kan överväga den optimala kombinationen av energi från förnybara energikällor, högeffektiv teknik och fjärrvärme och fjärrkyla när de planerar, utformar, bygger och renoverar industri- eller bostadsområden.

Systemet för certifiering av installatörer kräver således att det finns information tillgänglig om systemet, både för att få kunder att efterfråga de certifierade installatörerna och för att locka installatörer att certifiera sig och erbjuda denna tjänst. Informationsinsatserna kan t.ex. bestå av information, utbildning och rådgivning till berörda målgrupper. Därutöver bör allmänheten ges tillgång till förteckningen över de installatörer som är certifierade för installation av småskaliga anläggningar för förnybar energi.

Regeringen avser att uppdra åt Statens energimyndighet att i samråd med berörda myndigheter genomföra de åtgärder som krävs för att direktivet i denna del ska anses vara uppfyllt. I detta ingår att följa upp och utvärdera informationsinsatsernas effekter samt vid behov föreslå

7 Konsekvensanalys

7.1 Konsekvenser för myndigheter

Boverket

Boverket är förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö och hushållning med mark- och vattenområden, för fysisk planering, byggande och förvaltning av bebyggelsen och för boendefrågor.

Boverket föreslås därför få i uppgift att utfärda föreskrifter om de krav som installatören måste uppfylla för att bli certifierad samt de krav som ett organ måste uppfylla för att bli ackrediterat. Regeringen bedömer att denna uppgift kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Statens energimyndighet

Statens energimyndighet är förvaltningsmyndighet för frågor om användning och tillförsel av energi.

Enligt artikel 14 i förnybartdirektivet ska medlemsstaterna bl.a. ge allmänheten tillgång till information om certifieringssystem samt säkerställa att alla relevanta aktörer ges vägledning så att de kan överväga den optimala kombinationen av energi från förnybara energikällor, hög-effektiv teknik och fjärrvärme och fjärrkyla när de planerar, utformar, bygger och renoverar industri- eller bostadsområden.

Energimyndigheten har det samlade ansvaret för information och för att ta fram underlag i enlighet med artiklar och definitioner i förnybartdirektivet och dess bilagor. Det ligger därmed inom Energimyndighetens ansvarsområde att tillsammans med övriga berörda aktörer informera om fördelarna med att använda sig av certifierade installatörer samt att följa upp hur utbudet och efterfrågan på certifierade installatörer utvecklas över tid. Energimyndigheten kommer även att ansvara för att meddela föreskrifter om vilka typer av anläggningar som ska omfattas av certifieringssystemet.

Regeringen bedömer att denna uppgift kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) ansvarar för frågor om teknisk kontroll, inklusive ackreditering och frågor i övrigt om bedömning av överensstämmelse, samt för reglerad mätteknik, ädelmetallskontroll och samordning av marknadskontroll. Swedac är Sveriges nationella ackrediteringsorgan och är därmed den myndighet som kommer att ackreditera certifieringsorganen enligt kravspecifikationen i föreskriften.

Enligt 21 § lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll ska ackrediterade organ samt organ som bedöms enligt 7 § nämnda lag betala avgift till Swedac för att täcka kostnaderna för ackreditering, tillsyn och bedömning. Inkomsterna från avgifterna får disponeras av Swedac.

7.2 Ekonomiska konsekvenser

Statsfinansiella konsekvenser

De myndighetsuppgifter som följer av de regelförändringar bedöms rymmas inom befintliga ekonomiska ramar. Kostnaderna som uppstår till följd av ackrediteringen kommer att finansieras via avgifter i enlighet med lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll.

Konsekvenser för företag

De företag som väljer att utföra installationer av teknik för förnybar energi blir direkt berörda av införandet av certifieringssystemet om de väljer att certifiera installatörer. En certifiering kommer att medföra ökade kostnader för företagen i form av utbildning inför certifieringen, examination, certifieringskostnader och utebliven inkomst. De installatörer som väljer att certifiera sig i ett frivilligt system kan höja sin kompetens och har certifikatet som bevis på sin kompetens.

Skapas en efterfrågan på marknaden av certifierade installatörer kommer den installatör som valt att certifiera sig att ha en konkurrensfördel gentemot den installatör som inte har valt att certifiera sig.

För certifieringsorganen är det osäkert hur många installatörer som väljer att certifiera sig. Det beror på marknads efterfrågan på certifierade installatörer.

Konsekvenser för småhusägare

Den största merkostnaden som en småhusägare kan få bära för att anlita en certifierad installatör är då alla utgifter för en certifiering läggs till totalpriset för vad en installation kostar. Denna merkostnad är i sin tur beroende av antal installationer en certifierad installatör utför, dvs. vilka möjligheter som finns för företaget att slå ut totalkostnaden för certifieringen på antalet kunder. Att välja en certifierad installatör kan dock innebära en bättre kvalitet på genomförd installation, lägre energianvändning och längre livslängd på systemet och är därmed något som småhusägarna får väga mot merkostnaden av att anlita en certifierad installatör.

Domstolarna

De beslut om ackreditering som kan överklagas är om en ansökan avstyrks eller om en befintlig ackreditering återkallas. Det är ovanligt att sådana beslut överklagas. Regeringen ser därmed inget behov av att tillföra ytterligare resurser till Sveriges Domstolar med anledning av den föreslagna ändringen.

Övriga konsekvenser

Prop. 2012/13:32

Regeringen bedömer att förslagen saknar betydelse för den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, jämställdheten mellan kvinnor och män samt möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

8 Författningskommentar

8.1 Förslaget till lag om certifiering av vissa installatörer

1 § Frivillig certifiering får ske i fråga om installatörer av

- 1. små pannor och ugnar som drivs med biomassa,**
- 2. solcells- och solvärmesystem,**
- 3. system för ytnära jordvärme, eller**
- 4. värmepumpar.**

Paragrafen innehåller de inledande reglerna om den frivilliga certifiering för vissa installatörer som nu införs.

I paragrafen nämns de fyra typer av värmeanläggningar som omfattas av certifieringen. Gemensamt för anläggningarna är att de drivs med förnybara energislag.

Man kan certifiera sig som installatör av en, flera eller alla typer av anläggningar.

Avsikten med certifieringen är att den huvudsakligen ska omfatta sådana värmeanläggningar som används för uppvärmning av bostäder.

Av det skälet behövs det mer detaljerade bestämmelser om vilka typer av anläggningar som ska omfattas av certifieringssystemet. Dessa bestämmelser kommer huvudsakligen att bli av teknisk natur. Därför kommer regeringen, med stöd av bemyndigandet i 3 § 1, att utfärda sådana föreskrifter eller bemyndiga Statens energimyndighet att utfärda föreskrifterna.

2 § Certifiering ska göras av någon som är ackrediterad för uppgiften i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 samt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll. Certifiering får också göras av den som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

I paragrafen anges vem som får utföra certifieringen. För detta krävs att certifieringsorganet är ackrediterat. I den delen hänvisas först till förordning (EG) nr 765/2008, som reglerar bland annat ackreditering inom EU.

Av artikel 4.1 i förordningen framgår att varje medlemsstat ska utse ett enda nationellt ackrediteringsorgan.

Av artikel 5.1 i förordningen följer att det nationella ackrediteringsorganet på begäran ska utvärdera huruvida ett certifieringsorgan är kompetent att utföra specifik certifiering. Om så befinner vara fallet ska det nationella ackrediteringsorganet utfärda ett ackrediteringsintyg om detta.

Dessutom hänvisas till lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll. Enligt 1 § första stycket kompletterar lagen förordning (EG) nr

765/2008 när det gäller bland annat ackreditering. Därmed är lagen tillämplig på sådan ackreditering som krävs enligt den aktuella lagen.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) är nationellt ackrediteringsorgan i Sverige.

Ett organ som vill bli ett certifieringsorgan måste alltså vara ackrediterat som sådant. Det finns ett grundläggande krav för att någon ska kunna bli ackrediterad, vilket framgår av definitionen av begreppet ackreditering i artikel 2.10 i förordning (EG) nr 765/2008. Begreppet definieras som en förklaring från ett nationellt ackrediteringsorgan om att ett organ för bedömning av överensstämmelse, dvs. till exempel ett certifieringsorgan, uppfyller kraven i harmoniserade standarder och, i förekommande fall, eventuella ytterligare krav för att utföra specifika bedömningar av överensstämmelse.

För att bli ackrediterad krävs alltså att organet uppfyller dels kraven i harmoniserade standarder, dels eventuellt ytterligare krav.

De harmoniserade standarder som nämns tas fram av ett antal europeiska standardiseringsorgan. Detta sker på uppdrag av Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter. Ett exempel på en sådan harmoniserad standard är ISO/IEC 17024, som handlar just om certifiering av personer.

Med stöd av ett bemyndigande i 3 § förordningen (2011:811) om ackreditering och teknisk kontroll har Swedac meddelat kompletterande föreskrifter. Dessa finns i två olika föreskrifter.

Den ena är Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2010:10, senast ändrade genom STAFS 2011:29) om ackreditering. De föreskrifterna är av generell natur och gäller alla former av ackreditering.

Den andra föreskriften är Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskrifter och allmänna råd (STAFS 2007:11, senast ändrade genom STAFS 2009:6) om ackreditering av organ som certifierar personer. De föreskrifterna gäller alltså bara vid certifiering av personer.

Som nämnts ovan krävs för ackreditering inte bara att organet uppfyller kraven i harmoniserade standarder utan också eventuellt ytterligare krav. I detta fall, liksom i de allra flesta fall, uppställs det ytterligare krav som är specifika för den sektor det handlar om. Det normala är att sådana krav tas fram av en myndighet som hanterar frågor inom den aktuella sektorn.

I detta fall är Boverket den myndighet som hanterar frågor inom den aktuella sektorn. Med stöd av bemyndigandet i 3 § 2 avser regeringen att bemyndiga Boverket att meddela sådana föreskrifter.

Dessa föreskrifter kommer att basera sig på de kriterier som anges i bilaga IV punkterna 3–5 till direktiv 2009/28/EG.

Av 3 § andra stycket förordningen (2011:811) om ackreditering och teknisk kontroll framgår att Boverket får meddela dessa föreskrifter först efter det att Boverket har hört Swedac.

Lagen om ackreditering och teknisk kontroll blir tillämplig på den ackreditering som behandlas i den aktuella lagen. Följden blir bland annat att Swedac enligt 6 § kan besluta om begränsning eller återkallelse

Prop. 2012/13:32 av ett ackrediteringsintyg enligt artikel 5.4 i förordning (EG) nr 765/2008, att Swedac enligt 18 § utövar tillsyn över de aktuella certifieringsorganen, att certifieringsorganen enligt 21 § ska betala avgift till Swedac för att täcka kostnaderna för ackreditering, tillsyn och bedömning samt att ett organ enligt 34 § får överklaga beslut enligt 5 och 6 §§ till allmän förvaltningsdomstol.

Som nämnts i avsnitt 5 innebär certifiering alltid ett intygande av att någon uppfyller vissa krav. Med stöd av bemyndigandet i 3 § 3 avser regeringen att bemyndiga Boverket att meddela sådana föreskrifter. Föreskrifterna kommer att baseras på de kriterier som anges i bilaga IV punkten 6 till direktiv 2009/28/EG.

Av sista meningen i paragrafen framgår att ett certifieringsorgan som har ackrediterats eller motsvarande i en annan medlemsstat har rätt att verka som certifieringsorgan i Sverige.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. vilka typer av de anläggningar som anges i 1 §, som ska omfattas av certifieringssystemet,**
- 2. de krav som ska vara uppfyllda för att bli ackrediterad enligt 2 §, och**
- 3. de krav som ska vara uppfyllda för att bli certifierad enligt 1 §.**

Paragrafen innehåller de bemyndiganden som har nämnts i författningskommentaren till 1 och 2 §§.

Artikel 14 och bilaga IV till Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009

Prop. 2012/13:32
Bilaga 1

L 140/34

SV

Europeiska unionens officiella tidning

5.6.2009

När det gäller termisk solenergi ska medlemsstaterna främja användningen av certifierad utrustning och certifierade system som bygger på europeiska standarder där sådana finns, däribland miljömärkning, energimärkning och andra tekniska referenssystem som utarbetats av de europeiska standardiseringsorganen.

När medlemsstaterna vid tillämpningen av denna punkt bedömer verkningsgrad samt kostnader/resultat för sådana system och sådan utrustning ska de använda gemenskapsförfaranden, eller, om sådana inte finns, internationella förfaranden, där sådana finns.

Artikel 14

Information och utbildning

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om stödåtgärder finns tillgänglig för alla relevanta aktörer, såsom konsumenter, byggare, installatörer, arkitekter och leverantörer av värme-, kyl- och elutrustning och -system och fordon som kan drivas med energi från förnybara energikällor

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om nettofördelarna med, kostnaderna för och energieffektiviteten hos utrustning och system för användning av värme, kyla och el från förnybara energikällor görs tillgänglig av antingen leverantören av utrustningen eller systemet eller av nationella behöriga myndigheter.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem senast den 31 december 2012 görs eller finns tillgängliga för installatörer av små pannor och ugnar som drivs med biomassa, solcells- och solvärmesystem, system för ytvärme samt värmepumpar. Dessa system får i förekommande fall ta hänsyn till befintliga system och strukturer och ska baseras på kriterierna i bilaga IV. Medlemsstaterna ska erkänna certifieringar som andra medlemsstater utfärdat i enlighet med dessa kriterier.

4. Medlemsstaterna ska ge allmänheten tillgång till information om certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem som avses i punkt 3. Medlemsstaterna får också ge tillgång till förteckningen över installatörer som är kvalificerade eller certifierade i enlighet med de bestämmelser som avses i punkt 3.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla relevanta aktörer, särskilt planerare och arkitekter, ges vägledning så att de kan överväga den optimala kombinationen av energi från förnybara energikällor, högeffektiv teknik och fjärrvärme och fjärrkyla när de planerar, utformar, bygger och renoverar industri- eller bostadsområden.

6. Medlemsstaterna ska, med deltagande av lokala och regionala myndigheter, utveckla lämpliga program för information, ökad medvetenhet, vägledning eller utbildning för att informera medborgarna om fördelarna med att utveckla och använda energi från förnybara energikällor samt de praktiska detaljerna kring detta.

Artikel 15

Ursprungsgaranti för el, värme och kyla som produceras från förnybara energikällor

1. Medlemsstaterna ska, i syfte att för slutkunderna visa hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor som ingår i energileverantörens energimix, i enlighet med artikel 3.6 i direktiv 2003/54/EG, säkerställa att ursprunget på el som produceras från förnybara energikällor, kan garanteras som sådan i den mening som avses i det här direktivet, i enlighet med objektiva, transparenta och icke-diskriminerande kriterier.

2. Medlemsstaterna ska därför säkerställa att en ursprungsgaranti utfärdas efter begäran från en producent av el från förnybara energikällor. Medlemsstaterna får arrangera så att ursprungsgarantier utfärdas på begäran av producenter av värme och kyla från förnybara energikällor. Ett sådant arrangemang får kräva en minimikapacitetsgräns. Standardstorleken för en ursprungsgaranti ska vara 1 MWh. Endast en ursprungsgaranti ska utfärdas för varje energienhet som produceras.

Medlemsstaterna ska säkerställa att samma energienhet från förnybara energikällor beaktas endast en gång.

Medlemsstaterna får föreskriva att stöd inte ska beviljas en producent som erhåller en ursprungsgaranti för samma energiproduktion från förnybara energikällor.

Ursprungsgarantin ska inte påverka avgörandet huruvida en medlemsstats uppfyller bestämmelserna i artikel 3 eller inte. Överföring av ursprungsgarantier, separat eller tillsammans med den fysiska överföringen av energi, ska inte påverka medlemsstatens beslut att använda statistiska överföringar, gemensamma projekt eller gemensamma stödsystem för mätuppfyllelsen eller beräkningen av den slutliga energianvändningen (brutto) från förnybara energikällor i enlighet med artikel 5.

3. En ursprungsgaranti får användas endast inom tolv månader från och med produktionen av motsvarande energienhet. En ursprungsgaranti ska annulleras efter det att den använts.

4. Medlemsstaterna eller utsedda behöriga organ ska övervaka utfärdande, överföring och annullering av ursprungsgarantier. De utsedda behöriga organen ska ha icke-överlappande geografiska ansvarsområden och vara oberoende av produktions-, handels- och leveransverksamhet.

5. Medlemsstaterna eller de behöriga organen som utsetts ska inrätta lämpliga mekanismer för att säkerställa att ursprungsgarantier utfärdas, överförs och annulleras elektroniskt och att de är korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägeri.

6. En ursprungsgaranti ska innehålla uppgifter om åtminstone

a) den energikälla energin produceras från samt start- och slutdatum för produktion,

BILAGA IV

Certifiering av installatörer

De certifieringssystem eller motsvarande kvalificeringssystem som avses i artikel 14.3 ska grundas på följande kriterier:

1. Certifierings- eller kvalificeringsprocessen ska vara transparent och tydligt beskriven av medlemsstaten eller av det administrativa organ som medlemsstaten utsett.
2. Installatörer av anläggningar för biomassa, värmepumpar, ytnära jordvärme och solceller och solfångare ska certifieras genom ett ackrediterat utbildningsprogram eller av en ackrediterad utbildningsleverantör.
3. Ackrediteringen av utbildningsprogrammet eller utbildningsleverantören ska göras av medlemsstaterna eller av de administrativa organ som dessa utsett. Det ackrediterande organet ska se till att det utbildningsprogram som utbildningsleverantören tillhandahåller har såväl kontinuitet som regional eller nationell täckning. Utbildningsleverantören ska ha lämplig teknisk utrustning för att ge praktisk utbildning, inbegripet viss laboratorietrustning eller liknande. Utbildningsleverantören ska också, förutom den grundläggande utbildningen, tillhandahålla kortare repetitionskurser i aktuella frågor, inbegripet ny teknik, för att möjliggöra livslångt lärande om installationsarbete. Utbildningsleverantören kan vara tillverkaren av utrustningen eller systemet, institut eller organisationer.
4. Utbildningen för att certifiera eller kvalificera installatörer ska innehålla både teoretiska och praktiska moment. I slutet av utbildningen ska installatören ha nödvändiga färdigheter för att installera den utrustning och de system som motsvarar kundens behov av prestanda och funktions säkerhet, uppvisa god yrkesskicklighet samt följa alla gällande normer och standarder, inbegripet dem som gäller energi- och miljömärkning.
5. Utbildningen ska avslutas med ett prov, och de deltagare som klarar provet ska få ett intyg eller en kvalificering. Provet ska innehålla ett praktiskt moment där deltagarna får visa att de kan installera värmepannor eller kaminer som eldas med biomassa, värmepumpar, ytnära jordvärme, solceller eller solfångare.
6. I de certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem som avses i artikel 14.3 ska följande riktlinjer vederbörligen beaktas:
  - a) Ackrediterade utbildningsprogram bör erbjudas installatörer med yrkeserfarenhet som har genomgått, eller som håller på att genomgå, någon av följande utbildningar:
    - i) För installatörer av värmepannor och kaminer som eldas med biomassa: utbildning som rörmokare, rörläggare eller värmeingenjör, eller som tekniker med specialisering på sanitets-, värme- eller kylutrustning.
    - ii) För installatörer av värmepumpar: utbildning som rörmokare eller kylingenjör och med grundläggande färdigheter inom el och rörmokeri (kapning av rör, lödning och limning av rörskarvar, värmeisolering, tätning av kopplingar, läckagetester samt installation av värme- och kylsystem).
    - iii) När det gäller installatörer av solceller och solfångare: utbildning som rörmokare eller elektriker och med färdigheter inom rörmokeri, el och takläggning, inbegripet kunskaper i lödning och limning av rörskarvar, tätning av kopplingar samt läckagetester (rörmokeri), färdigheter när det gäller elinstallation samt kännedom om vanliga takmaterial, stänkbleck o.dyl. samt vanliga tätningsmetoder.
    - iv) Yrkesutbildning som ger installatören relevanta färdigheter motsvarande 3 års utbildning i de färdigheter som anges i a, b eller c, inbegripet både teoriundervisning och utbildning på en arbetsplats.
  - b) Den teoretiska delen av utbildningen för installatörer av värmepannor och kaminer som eldas med biomassa bör ge en överblick över marknadsläget för biomassa och täcka ekologiska aspekter, biodrivmedel, logistik, brandskydd och därtill kopplade stöd och subventioner, förbränningsmetoder, eldningsystem, optimala hydrauliska lösningar, kostnads- och lönsamhetskalkyler, samt utformning, installation och underhåll av värmepannor och kaminer som eldas med biomassa. Utbildningen bör också ge goda kunskaper om samtliga europeiska standarder för biomassateknik och biodrivmedel, t.ex. pellets, samt om nationell lagstiftning och gemenskapslagstiftning som gäller biomassa.

- c) Den teoretiska delen av utbildningen för installatörer av värmepumpar bör ge en överblick över marknadsläget för värmepumpar och täcka geotermiska resurser och markt temperaturer i olika regioner, identifiering av jord- och bergarter med avseende på värmeledningsförmåga, bestämmelser om utnyttjande av geotermiska resurser, möjligheter att använda värmepumpar i byggnader och fastställande av vilket värmepumpssystem som är lämpligast, kunskap om deras tekniska krav, säkerhet, luftfiltrering, sammankoppling med värmekällan och systemets utformning. Utbildningen bör också ge goda kunskaper om samtliga europeiska standarder för värmepumpar samt om tillämplig nationell lagstiftning och gemenskapslagstiftning. Installatören ska ha följande nyckelkompetenser:
- i) En grundläggande förståelse av de fysikaliska och operativa principerna för en värmepump, inbegripet egenskaperna hos värmepumpens cirkulationssystem, nämligen förhållandet mellan låg temperatur hos värmesänkan, hög temperatur hos värmekällan, och systemets effektivitet, samt bestämning av värmefaktorn (COP) och årsvärmefaktorn (SPF).
  - ii) Förståelse av de olika komponenterna i värmepumpens cirkulationssystem och deras funktion, inbegripet kompressor, expansionsventil, förångare, kondensor, fixurer och kopplingar, smörjolja, köldmedium samt möjligheterna till överhettning, underkyllning och kylning med värmepumpar.
  - iii) Förmåga att välja och dimensionera komponenter i typiska installationssituationer, inbegripet bestämning av standardvärden för värmelasten i olika byggnader och för varmvattenproduktion på grundval av energianvändningen, beräkning av värmepumpens önskade kapacitet utifrån värmelasten för varmvattenproduktion och byggnadens lagringsmassa samt i händelse av diskontinuerlig strömförsörjning, val av komponenter till ackumulatortanken och beräkning av tankens volym samt integrering av ett extra värmesystem.
- d) Den teoretiska delen av utbildningen för installatörer av solceller och solfångare bör ge en överblick över marknadsläget för solenergi produkter samt kostnads- och lönsamhetskalkyler och täcka ekologiska aspekter, komponenter, egenskaper hos och dimensionering av solenergisystem, val av rätt system och dimensionering av komponenter, beräkning av värmebehovet, brandskydd och därtill kopplade stöd och subventioner samt utformning, installation och underhåll av solceller och solfångare. Utbildningen bör också ge goda kunskaper om samtliga europeiska standarder för teknik och certifiering, t.ex. Solar Keymark, samt om nationell lagstiftning och gemenskapslagstiftning. Installatören bör ha följande nyckelkompetenser:
- i) Förmåga att arbeta säkert med de redskap och den utrustning som krävs, att följa normer och standarder för säkerhet, och att uppmärksamma sådana risker vid rörmokeri, elarbeten m.m. som är förbundna med solenergiinstallationer.
  - ii) Förmåga att identifiera sådana system och komponenter som utmärker aktiva och passiva system, inbegripet den mekaniska konstruktionen, samt bestämma komponenternas läge och hela systemets utformning och sammansättning.
  - iii) Förmåga att avgöra hur stor installationsyta som krävs, riktning och lutning på solceller och solfångare med beaktande av skuggning, solexponering, strukturell integritet, installationens lämplighet för byggnaden och klimatet, val av lämplig installationsmetod för olika typer av tak samt jämvikt för den systemutrustning som krävs för installationen.
  - iv) När det gäller solcellssystem krävs särskilt förmåga att anpassa den elektriska utformningen, inbegripet att bestämma normal belastningsström, välja lämpliga typer av ledare och lämplig märkkapacitet för varje elektrisk krets, bestämma lämplig storlek, märkkapacitet och placering för all ansluten utrustning och alla delsystem samt välja en lämplig sammankopplingspunkt.
- e) Intyget som utfärdas till installatörerna bör vara tidsbegränsat, så att det krävs att man går en repetitionskurs för att få behålla certifieringen.

Rapporten Certifiering av installatörer

Sammanfattning

Medlemsstaterna ska enligt förnybartdirektivet tillhandahålla system för certifiering av installatörer av småskaliga anläggningar för solvärme, biobränsle, värmepumpar och solex från 31 december 2012.

Branschorganisationerna som berörs av direktivet är engagerade och ser klara vinster med ett system för certifiering av installatörer varför det tidigt i utredningen såg ut att vara lämpligt att låta branschen äga systemet. Att helt överlåta till branschen att uppfylla direktivet innebär dock dels att ett stort ansvar läggs på dessa organisationer, dels en problematik med att garantera direktivsefterlevnad och stor risk att Sverige inte kommer uppfylla alla krav i direktivet. Om en branschorganisation eller -sammanslutning skulle äga kravspecifikationen mot vilken certifieringsorgan kan certifiera installatörer vore det troligt att denna aktör skulle behöva stöd från staten för att bygga upp systemet, ta fram kravspecifikation och sätta rutiner på plats. I utredningen har framkommit att reglerna för statsstöd hindrar staten från att stödja branschen på detta sätt.

Mot bakgrund av detta föreslår Energimyndigheten, Boverket och Swedac att:

- Boverket blir ägare av kravspecifikationen genom en föreskrift. Certifiering ska vara frivillig för installatörer, men ackreditering ska vara ett krav för de aktörer som vill utfärda certifikat.
- Boverket skriver och ansvarar för en föreskrift, mot vilken Swedac ackrediterar certifieringsorgan och Energimyndigheten ansvarar för information och kommunikation.
- Ansökningsförfarandet för de aktörer som vill ackrediteras som certifieringsorgan ska vara öppet. Genom öppen ackreditering ansöker intresserade certifieringsorgan på samma villkor och ingen aktör favoriseras.
- Boverket får ett bemyndigande i lag att utfärda en föreskrift där kravspecifikationen för certifiering av installatörer och ackreditering av certifieringsorgan ingår.
- Swedac ackrediterar certifieringsorganen enligt kravspecifikationen i föreskriften. Certifieringsorganet ansvarar för hela certifieringsprocessen enligt kravspecifikationen.

Att det är frivilligt för installatörerna att certifiera sig, innebär att det är avgörande att marknaden efterfrågar certifierade installatörer. Därför är information och marknadsföring av systemet och av de certifierade installatörerna viktigt.

Energimyndigheten ansvarar för kommunikationen och samverkar med branschen och andra berörda myndigheter i ett certifieringsutskott.

Certifieringsutskottet har en kommunikativ roll; informerar om systemet, Prop. 2012/13:32
kommunicerar med intressenter, småhusägare, installatörer med flera. Bilaga 2
Information ska spridas till målgrupper såsom kunder, installatörer,
banker och försäkringsbolag genom ett antal lämpliga kanaler där landets
energi- och klimatrådgivare har en viktig roll som förmedlare.

Det remitterade lagförslaget

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs i fråga om plan- och bygglagen (2010:900)
dels att 10 kap. 1 § och 16 kap. 9 § och rubriken närmast före 16 kap.
9 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 10 kap. 38 §, och
närmast före 10 kap. 38 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

1 §

Detta kapitel innehåller bestämmelser om

1. förutsättningar för att få påbörja vissa åtgärder och ta ett byggnads-
verk i bruk,

2. byggherrens skyldighet att kontrollera genomförandet och ha en
kontrollplan,

3. kontrollansvariga och deras uppgifter,

4. tekniskt samråd och startbesked innan åtgärderna påbörjas,

5. utstakning av en planerad byggnad, tillbyggnad eller anläggning,

6. byggnadsnämndens arbets- 6. byggnadsnämndens arbets-
platsbesök, *och* platsbesök,

7. slutsamråd och slutbesked i 7. slutsamråd och slutbesked i
samband med att åtgärderna i samband med att åtgärderna
avslutas. avslutas, *och*

*8. frivillig certifiering av vissa
installatörer.*

Frivillig certifiering av vissa installatörer

38 §

*Frivillig certifiering av
installatörer av*

*1. små pannor och ugnar som
drivs med biomassa,*

2. solcells- och solvärmesystem,

*3. system för ymära jordvärme,
eller*

4. värmepumpar

*ska göras av någon som är
ackrediterad för uppgiften enligt
Europaparlamentets och rådets
förordning (EG) nr 765/2008 av
den 9 juli 2008 om krav för ackre-
ditering och marknads kontroll i*

samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och 5 § lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll eller av någon som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Föreskrifter om funktionskontrollanter, kontrollansvariga och sakkunniga   **16 kap. om Föreskrifter om funktionskontrollanter, och kontrollansvariga, sakkunniga och vissa installatörer**

9 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. föreskrifter om funktionskontrollanter enligt 8 kap. 25 §,
  2. föreskrifter om vad som i fråga om kunskap, erfarenhet och certifiering krävs av sådana kontrollansvariga och sakkunniga som avses i 10 kap., och
  3. de föreskrifter i övrigt om kontrollansvariga och sakkunniga som behövs utöver bestämmelserna i 10 kap. 9–13 §§.
2. föreskrifter om vad som i fråga om kunskap, erfarenhet och certifiering krävs av sådana kontrollansvariga, sakkunniga och installatörer som avses i 10 kap. och
  3. de föreskrifter i övrigt om kontrollansvariga, sakkunniga och installatörer som behövs utöver bestämmelserna i 10 kap. 9–13 och 38 §§.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2012.

Förteckning över remissinstanserna

Riksrevisionen, Domstolsverket, Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt, Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt, Regelrådet, Kommerskollegiet, Statens fastighetsverk, Fortifikationsverket, Boverket, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC), Elsäkerhetsverket, Energimarknadsinspektionen, Konsumentverket, Konkurrensverket, Naturvårdsverket, Högskolan i Gävle, Lunds universitet, Mittuniversitetet, Sveriges Kommuner och Landsting, Svensk Energi, Svensk Fjärrvärme, Säker Vatten AB, Svenska Värmepumpföreningen, Svensk Solenergi, Pelletsintressenters Samorganisation, VVS Företagen, Kyl & Värmepumpföretagen, Elektriska Installatörsorganisationen (EIO), INCERT, SP Citac, Kiwa Swedcert, Det Norske Veritas, DEKRA Industrial AB, Inspekta Sweden AB, Force Technology Sweden, Training Partner, Sereno Certifiering, Sveriges Byggindustrier, Svenska Teknik- och designföretagen, Trä- och möbelföretagen, Sveriges Hantverksråd, SIS Miljömärkning, HSB Riksförbund, Hyresgästföreningen, Villaägarnas riksförbund, Fastighetsägarna Sverige, Svensk Försäkring, Föreningen Sveriges energirådgivare, Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO), Näringslivets regelnämnd.

Förslag till lag om certifiering av vissa installatörer

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 § Frivillig certifiering får ske i fråga om installatörer av

1. små pannor och ugnar som drivs med biomassa,
2. solcells- och solvärmesystem,
3. system för ytnära jordvärme, eller
4. värmepumpar.

2 § Certifiering ska göras av någon som är ackrediterad för uppgiften enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och enligt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll. Detsamma gäller den som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka typer av de anläggningar som anges i 1 §, som ska omfattas av certifieringssystemet,
2. de krav som ska vara uppfyllda för att bli ackrediterad enligt 2 §, och
3. de krav som ska vara uppfyllda för att bli certifierad enligt 1 §.

Denna lag träder i kraft den 31 december 2012.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG av den 23 april 2009 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och om ändring och ett senare upphävande av direktiven 2001/77/EG och 2003/30/EG (EUT L 140, 5.6.2009, s. 16 (Celex 32009L0028)).

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2012-10-23

Närvarande: F.d. justitieråden Susanne Billum och Dag Victor samt justitierådet Annika Brickman.

Certifiering av vissa installatörer

Enligt en lagrådsremiss den 18 oktober 2012 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om certifiering av vissa installatörer.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Bengt Agartz.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 1 november 2012.

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Ask, Larsson, Erlandsson, Hägglund, Sabuni, Billström, Björling, Ohlsson, Norman, Attefall, Engström, Elmsäter-Svärd, Ek.

Föredragande: statsrådet Ek.

Regeringen beslutar proposition 2012/13:32 Certifiering av vissa installatörer.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
Lag om certifiering av vissa installatörer	3 §	Celex 32009L0028
